

پچشنبه — ۲۴ کانون ثانی ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۷

آبونه شرائطی :
سنه لکي ۲۵۰ ،
آلتي آيلتي ۱۲۵
فوق العاده نسخہ لک
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدر ،

مجموعه من هیئتتجه
طبعی تدریب ایدلمه
آثار اعاده ایملز .

ملکی تحریک

اداره خانه : باب
حالی چاده سنده
وقت مطبعه سنه
متصل گوشه
باشنده نومرو ۱
صاحب و مدیر
مستولی محمد سیح

ادریه پسر کونره بر حیفار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، مصور مجموعه در

ملیت مفکوره سی ندر ؟

فلسفی لسانک خصوصی گوزلککرنیدن آکلایانلر مؤلفک
برجوق برلرله طرز تفکرینی لسانیه بسته له مک موقوق اولدیفنی
کوره حکم کردر . باشلا تئجده بر آدامدن زیاده بر مؤلفه
قارشلاشدیفنکیزی حس ایتدیرن بو اثر یاواش یاواش عزت
بکک روحیه دوله، باشلور و نهایت مؤلفه اثر یکوجود اولیور .
دوشنامه قارشنی اولا چکیله چکیله حرکت ایدوب اون مطلوب
نقطه یه کتیردکن صوکر وار قوشیه آیلان ماهر بر قوماندان
کبی موضوعنی اداره ایدن عزت بک بو تعبیهنی انتخاب ایتمکه
چوق سویدیک تئقدیک جان دامارنی بولش اولدیفنی کوستریور .
بونک ایچون اولا کندی علم و مهارتی اصلا کوسترمه ریک
متیاد آخمنه هجوم ایتدیریور و اون سوبله یور . عینی زمانده حیه
بایلدیفنی حس ایتدیرمه مک ایچون ده آزار آزار قوت و قدرتی
کوسترمکه قصو ایتبور . فقط اصل حله یی، الک قهار ضربه یی صوکه
براقبور . بونک ایچون ایلک محاربه لیک آتشی و روحی دکلدر .
یشدار محاربه لری تشکیل ایدن عرق، جغرافی محیط، اقتصاد
مسئله لری بالنسبه سونو کدر . چونکه هنوز ده چوق مادی
قوتلر چاریشمقده در . قلبک حراقتی، مفکوره نیک حله یی،
اراده سنک جهدی علم و ذکا سنک قومانداسی آلتنده بولوندرمق
ایسته بن عزت بکک بوقادار صبیق قیدلر آلتنده نه قادار مشکلاتنه
یازی یازه جیفی بک قولای آکلایشلیر . قارنلرک شمعی به قادار
بو اثرله علاقه دار اولدیفنی کوسترمه سنک برسبی ده احتیال که
اسلوبیده کی بو طوتوقا قلددر . فقط هر بکیتک بر بوغورت یه یشی
اولمازسه قیمتلری نصل تفریق اولور ؟

عزت بک اک بویوک قدرتی فلسفه نیک شیمه سی اولان
اولان انکارده کوسترمشدر . اونجه ملیت نه عرق، نه محیط
نه ثروت، نه لسان، نه سحیه، نه غنمه، نه تاریخ، نه حرث، نه ده
مدیتدر . «ملیتی طوبراغه، عرقه، اقتصاد، لسان، سحیه
ویا غنمه یه راجع ایتک ایسته یلر و ملیتک حد ذاتنده نه اولدیفنی دکل
بلکه نه دن باشقه باشقه مللر موجود اولدیفنی کوسترمه کک جالیشورلر .
... «حرثک ملی اولماسی انسانلری آپیرماسندن دکل وحدتی،
شعوره کلکله برابر ملی جهدک اساسنی تشکیل ایدن واقعه نیک
ماهیقنی کوسترمه سنده در . حرث خصوصیتلرنیک اهمیتی اعظام
وبونلرک موجودیتی مدافعه ده تعند ایدن غایه سی بک محدود
وموقت اولان سیاستدر . عزت بک علمک سیاسته آلت
ایدیللمه قارشنی بک ایچلنمشدر . اودرجه که اثرینک باشلیجه
سائق بوسوه استعمال قارشیننده بر منتقدک دویدیفنی استکراه

عزت بک اخیراً نشر ایتدیکی «ملیت نظریه لری و ملی حیات،
نامنده کی تئقدی اثرنده کندی کندیته بو سؤالی صوریور
بوکا جواب ویرمک ایچون ملیتی تشکیل ایتدیکی ظن اولان
عرق، جغرافی محیط، اقتصاد، لسان، ملی سحیه، غنمه، تاریخ
حرث، مدنیت عنصرلری برر برر تحلیل و تئقد ایتک صورتیه
ملیتک جوهر و ماهیتی میدانه چیقارمق ایستور . بالخاصه صوک
اون یش سنه نظر قنده غنا کتیرمک قادار تکرار لاش کبی
کورو بن بوموضوعله توجه ایدیللمک ایچون مستنا بر قدرت
وجسارت لازمدی . بو جهتی بک ایتی تقدیر ایدن عزت بک
تکرار حسنی و یرمه مک ایچون موضوعنه تئقدیجی و فلسفی بر
تفکرک بوتون ایچلککرنی صرف ایدیور . بو خصوصده کی
قدرت و مهارتیه اسلوبی ده بحق یاور اولسه ییدی اثرک تأثیر
وجاذبه سی امثالسن اولوردی . مع مافی بو قصور بوتون قارنلر
ایچون وارد دکلدر .

نه برپالنتو، نه حس و فکرینی بر نقطه ده جمع مجبوریتنی دویدیفنی،
حسابه قاندیفنی بر خلق زمره سی وارددر . حالوکه دهموقراسیده
حکومت مقنازیماسنی بورونک ایچون مجلس ملی یی، افکار
عمومیه یی حسن عمومی ایت نقطه ده طوبلاقم، بونک ایچون ذکا
و علم واسطه لری قولانمق لازم کلیر .

دیگر طرفدن دهموقراسی یکی یکی اجناعی مسئله لر تولید
ایددر . خلق حریت مالک اولنجه، هر صنف حکومتده رأی
صاحبی اولمه باشلا نیجه «صنوف مجادله سی» بالطبع کسب اهیت
ایددر . حکومت بو مجادلانی توزین ایتک مجبور اولور . بوده
آبری برمشکل تولید ایلر .

ایشته دهموقراسی ایله اداره اولونان مملکتلرده حکومت
ایتمکده کوچلک ... بونی اقتحام ایدیللمک ایچون «حرث»
مقنازیماسنی قوللا نه یلمک لازمددر . قدسیت فکریته دکل خلق
نفعنه دایانان مملکتلرده «حرث» ی حکومت ایسته میلدر .
چونکه حکومت مقنازیماسی انحق بو صورته بورور .
حکومت آدمی «حرث» دن چکینه ملی؛ یالکیز حرثی کندی
لنده استعمال ایتکی بیلملدر .

بونک ایچوندرکه کتجکی مقاله ده «حرث» دهموقراسی
مقنازیماسنک بر چرخیدر دیشدم .

دارالفنون تاریخ فلسفه معلی

محمد امین

یاشاق لادم کلہ جگنی عقلاً تنقید و تأمل ابتدکن صوکر
 قلباً تصدیقہ تردد ایجور . ملتہ ایمانک الحق بوشرطہ عصری
 بر ایمان اولایہ جگنی آکلاتق ایسترنک « ملتک لایلا کی
 سولہمی ایچون بزم مجنون اولامن شرط دکدر . « دیمکلہ
 پیامبرانہ دوغاتبزہ کورل برده فیسکے آتیور . عزت بک ملت
 مفکورہ سی قارشیسندہ یالکز جاہل و کورلدن ، سیاست
 ودولت آدمالردن شہہ ایجور . بوشہ سنی « خلک رغبتی
 قازانق ایچون موضوعنہ ملی دنک ورن صنعتکار . لردہ
 تشمیل ایدیور . وونلر نظرندہ ملت دستورنک قیمت و حقیقی
 فائدہ سیلہ اولوولور « برظریف خیال « دن باشقہ برشی دکدر ،
 دیور . ملت مفکورہ سنک علمی برکسوء آتندہ سیاستہ آت
 ایدیلہ سی ضیعہ سندن بزار اولش متفکرلرمزہ فلسفی برتفکرلہ
 ترچان اولان عزت بکک بوآزی براز کیکمش اولماسہ بدی
 بسبتون باشقہ بر انطباعلہ قارشیلانیردی . معافیہ بو قصوری
 عزت بکک قصدینہ عطف ایتمک اصلاً خاطرہ کلہ منر . چونکہ
 اونک بوتون روحیلہ سودیکی قیمت و یردیکی طرز تنقید اولہ
 علی العجلہ پاییلہ مازدی . ملتجیلکہ سیاست و منفعت کوزیلہ
 باقائزلہ قارشی : « بز سوسیالی باقیشہ قارشی تماماً یابانچی بز .
 بو اوافق کتابدہ ملتک معنائی و اہمیتی سیاسی منفعتلہ کورہ
 دکل بشری قیمتلہ نظرآ تعین ایدلمکے جالیسیلا چقدیر .
 معافیہ اعتراف ایدہر کہ متفکرلرک نظر یاندہ کی تردیولی بو
 « برانیک سیاستی وضعیتہ حق و یردیرجک ماہیتدہر . «
 دین کبج متفکر ہم سیاستہ آت اولماہجق ، ہم دہہ ترددن
 آزادہ بولونہ جق برملت تلقیسنہ صاحب اولق ایچون مسئلہ بی
 اساسی برصورتہ تدقیق و تتبع ایتمکے محتاجدی . بو اعتبارلہ
 یعنی علم حسابنہ کیکمش دکل ، بالعکس اک لایق برخط
 حرکت اختیار اتمشدر .
 « بو تنقیدی وضعیت نہ مؤلفک شخصنہ خاصر . نہدہ
 سادہ جہ منفیدر . تنقید ایتمک ، کمنہ قابولریمزی چانلانان بر
 قدرنک ۔ اوزاقدہ ویا یاقندہ ۔ موجودیتی بشیر ایدر . انکار
 ایدیورز : یکیدن یکیکہ اورتانلی قابلا دینی فیایز و یردیکی حس
 ابتدکمز جانی قوتلرک جولان ساحہ سنی کنیشلہ تمک ایچون !
 « کندینی کاہ صرق ، کاہ لسان ، کاہ طوبراق ، کاہ اقتصاد
 ویا تاریخ حدودلری و قدلری داخلنہ حبس ایتمک ایستین
 سیاستک تحکمندن قورونونجہ درکہ ملت برمفکورہدر . یعنی
 بزدن بلا قید و شرط ، صورت مطلقہ فداکارلق طلب ایدن ،
 اطاعت ایستین برمقدس غاہہدر . »

واضطرابدر . عزت بک عینی نفرتی « کوزمی قابارم ، وظیفہ می
 یابارم « طرزندہ کی دوغاتبک و کور ایمانہ قارشیدہ دیور .
 چونکہ اونجہ ملی حیات ارتق ہی درلو تنقیددن مجتنب
 عنہ و حسیانہ دکل بلکہ بر جوق نظرہائی اعتبارلہ دہا زیادہ
 تنقیدی و تجربی علم و عقلہ یاقندہر . ملت ہی واقعہ اولمقدن
 زیادہ برمفکورہ ، بر ارادہ ، شعورلی بر ایمان کی قبول ایدن
 عزت بک بو قاعترلہ عقلی اولمقدن زیادہ نہتہ غرال بر
 رد آلیست حسی و یریور . یالکز بو ایدہ آل ، علمی و فلسفی
 بر تربیہ مک محصولی اولمالیدر . یوقسہ جوشقون حیت ویا
 پولیتقہ تعصی کی کور خیالتر ملت عشقنی تمثیل ایدہ مزلر . بردہ
 ملی حیات نہ ماضیدہ ، نہدہ حالہدر . اودہا جوق بر استبدالر .
 بناء علیہ حقیقی ملتجیلر ایمان کامل صاحبی اولان مفکورہ جیلردہ
 وارددر . ملی جریانک اساسندہ اولہ « روحی بر اخوذج «
 وارددر کہ بونک غاہہ سی « طبیعتہ بناء و طبیعتہ الجندہ مفکورہ بی
 تجلی ایدیرمک ، بشری حربی تأمین ایلہ مکدر . « بو اعتبارلہ
 « حقیقی ملی حیاتدر کہ بین المللدن و بین الملل ساحہدہ انکشاف
 ایدر . « اساسندہ بشرک طبیعی حیاتی انکار ویا افتا تاملانی
 طاشیان اعتقادلر ایسہ نہ ملی ، نہدہ بین الملل اولایلرلر . اونلر
 آنجی لامیدرلر .

« حیات ، روح و جمعیت حادثہ لندہ ہر ہانکی بر بوٹون
 اجزاسنک مجموعندن عبارت عد اولتہ ماز . دین عزت بک
 پلورالیست یعنی کثر تخلیک تاملی کوستر مکملہ ملی حیاتی دہ عناصرہ
 قابل اوجاع کورمور . مفکورہ ایلہ یاشایان و مفکورہ بی
 تحقق ایدیرمک ایچون یاشایان ، حزندہ ہم سائقی ، ہم
 هدفی بولان ملت بو وصفیلہ کرک مادی طبیعتک ، کرک معنوی
 طبیعت دیمک اولان تاریخی وروچی معینتک فوقہ بوکسلور .
 شعورلو اولق اعتبارلہ حر بر جہد ابراز ایدیور ، انسایتک
 معین بر استقامتندہ کانی تحقق ایدیرمکے جالیشور .
 « بولہ برمفکورہ آنجی قلبدہ دوغار وقلبہ استناد ایدر .
 بوڈن دولانی ضیا بکک حرث ایلہ قلب آراسندہ مشابہت
 کورمہمی بک دوغر ودر . ملت حسی دینی بر باغدر ، بر
 ایماندر . فقط ہی ایمان ملی ایمان دکدر . »

موضوعنہ قارشی مقدمہدہ تماماً بیطرف کی کورون
 عزت بک شہہ و انکارلری یابدقن صوکر حساباتی ضبط
 ایدہ منر بحالہ کلور . « فانی وارلغیزی آشق ایچون ارتق
 صوکر برفرست اراہہ ایدن ، ملت مفکورہ سنی الہی بر جریان کی

ندیمات مصاحبه‌لی

- ۶ -

(برخی مدیس — Intuition esthétique)

روحزده جریان ایدن حادثاتی ، خارجی کورمه آلیشان کوزلرمزه تدقیق ایدرسک ، پارچا پارچا خلقله حالده بولتیورلر ظن ایدردز . فقط بو کوزوش ؛ ابتدائی عصرلرده پاشایان انسانلرک دکیز اوستده کی قازا پارچالری کوروب ده باصدقلری طوبراقلره اولنرک هیچ بر علاقه سی بولونمادینی ظن ایدیشلری قدر غافلانه در . ناصلا که اطراف صوره چورین آدلر ، آلتدن آله ، صیرتده که وب بورودیکمز طوبراقلره مربوط ایدلر ؛ منقطع کی کوروان روحی حادثلرده یکدیگرینه اوله جاباغیلدرلر بورابطلر بعضاً میدان چیتاروعی الا کثر صورلر آلتنده قاش کی بزدن کندیلری کیزلرلر . اوستده قالانلر بزم ایچون معلوم ومشعور ، آله قاجانلرایسه اکثرا بمجهول وغیرمشعوردرلر . بئلیکمزک قسم کلیسی وجوده کتیرن بوقارا کاق و مجرا جهانک ، بو غیر مشعور عالمک روحی اهمیتی نا اون بدنجی عصردن ، فیلسوف (لایبنج) دنبری معلومدر . وارلغمزک اساسی تشکیل ایدن عناصر ، بوقارا کلق جهانک ده رینکارنده یاشار واسرار انکیز موجودیلری چوقلمزندن صاقلارلر .

اولایلرکه اونک نه زمان ختام بولاجنی کیمسه کیدرمنز . بونک نتیجه سی اولارق نفس ایه آفاقی طبیعت آراسنده هیچ بریاریق قبول ایتمن ، دیننده محیطی ومحیطه اولان اسارتی انعکاس ایتدین ، وجدنده حیوانیتی ادامه ایدن ابتدائی انسانیه مایتنده طوبراغه ، عرقه ، دیگر طبیعی واجتماعی معطایه اهمیت ورن معاصر انسان آراسنده کی فرقی کورویورز . ابتدائی انسان ایچون طبیعت وطبیعت ایه ملون جمعیت دوغروندن دوغرویه برمعطارد . اونک اتمام واکلی ، تصحیح وتعدیل موضوع بحث دکلدز . اوراده جمعیت برواقه در . معاصر انسان ایچون ایسه جمعیت دایما اصلا احتیاج کوستر ؛ ادبیات ایه ، علم ایه ، صنایع ایه ، عدالت ایه تکمله محتاجدر . بواعتبارله درک ملیت برواقه اولمقدن زیاده برمفکوره در ، معطای اولمقدن زیاده ناشأدر ، اراده محسولیدر واونک ایچوندرک سیاسی ساجمده دهموقراسی ایه متفقدر .

۱۹ کانونائی ۳۴۰

دارالفنون روحیات معلمی

مصطفی شکیب

برآز ایمالی ومهم اولان بو سطرلره خلقجیلک اعظمی انکشافنه اشارت ایدن مؤلف ملیتچیلیکی خلقجیلک مفکوره سنک ضروری برمتقی عدا دییور .

الحاصل ملیت مفکوره سی بشری مفکوره دن اوزاق و آیری کورمه دن عزت بک بوتون اثرینی بوفکرک اشتریح وتلقینه حصر ایتش وبشری آهنگ حقیقی ملیت مفکوره لرینک بر سه تفویضیدر ، دینک ایستمشدر .

اثرک نتیجه سی ملیت ایه دین آراسنده کی مشارکت ومباشرت فطعلرینک تحلیل حصر ایدلشدز بونک ایچون دینک ماهیتی ودین ایه ملیت مناسبتلری حقنده کی مختلف مطالعه وشهادت تاریخیلری کوزدن کچیریور :

« دینده ایکی عنصر کوزتمک ممکندرکه بولردن برینه دینک صورتی ، دیکرینه محتواسی دییه بیلیرز . برخیسی حسی برشکلدر ، قدسیت دیو فوسندن عبارتدر ؛ ایکنجیمی ایسه هر دینی دیکرندن تقریق ایدن بعض اعتقادلرک ، مناسک واساطیرک هیئت مجوعه سیدر . »

« اوله ظن ایدیورم که ملیت دیو فوسنکده بویه دیندارانه برحسی ، مختلف ادیانک مشترک اولان صورتی برابرند طاشیدیلغنی کیمسه انکار ایدرمز ؛ دیدکن صورکا حکمی تأیید ایدرک مثاللری فرانسر ، ایتالیان ، تورک ، روس ملتپروزلرینک فکرلرنده کوستیریور . مثلاً تورک ادیبلردن بعضیلری تورکک اولودبندن بحث ایه دکلری وقت البته دینک محتواسی قضایاه میورلر . چونکه بو محتوالر سیرپادن مجار اوووسته و آنا طولی به قدر بک متنوع ، مختلف ، قسماً یکدیگرینه ضددر . اولنرک دوشوندکلری ، دها دوغروسی حس ایتدکلری اولولق تورککلک قدسیتیدر . »

« دین ایه ملیت یکدیگرینه توافقده ایده بیلیرلر ، تعارضده »

ملی اولوق ایستمن بشریت برمدعا ایه برقبض مدعاک ترکیبی وجوده کتیرمک غیرتده . انسان حریتی آریور ، فقط اوئی منفی برطرزده ، استکفاف ایدرک دکل ، بلکه مثبت ونام اولارق ، طبیعت حاکمیتی تأسیس ایدرک ، بناء علیه طبیعتده برقیمت وبردرک تحقق ایتدیرمک ایستیور . . .

« آرادیمز حریت دیندار زاهدک ظن ایدیکی کی برتک آنده بوتون طبیعی وخارجی غایهلردن فراغت ایه وجوده کله مز . بلکه آنجق اوزون ، آذینه وصبره متوقف بر سعیک محسولی